

ইন্দিয়া অমসুং ঐথোয়

বোহোং অসি ইগৈ খন্না কলম পায়খৎলুৱিবসি বেঙ্গলোৱা সহৰ্ণী জয়ানগৰ ফষ্ট ব্ৰোজা লৈবা ‘হোয়েন্ট প্ৰাদ এমপাৰ্ক’কি কৰম নম্বৰ ৩০৬তালি। এগী হেক ইচনা নুপীগী ওইখংবা খুৰুই দু চপদা চেনা ফাওৰকপা, অগ্ৰাৰ্ছিস মখল অমগী শোক্কাৰ্ভাৰা ষ্ট্ৰেক অমদা লৈৱমদনা, মে থাণী অহনাবা চয়োল, মণিপুৱা চক্ৰিবা মেজাওঁসিগী হৌৱৰকপা মতমদনা ‘সেইট্ জেল হোম্পিটাল’ দা য়েংলুবদা খুৰুই সৰ্জৰি অমা পাওত্ৰাক্ৰোৱাদি ফহনবা ওল্লৱেই হায়ৱৰকপদগী লেপুখিবা মতম মত্ৰুইয়া ওগুট ১১দা মফমসিদা লাৰুখিৰবনি। নী-সৰ্জৰি হায়ৱৰা, ইফ্ৰাললা লৈবা মৰুপ-মপাংশিংনা খুৰুই-কাং (নী-কেপ) শিনবা ওইনা খট্টে অয়ান্ধনা। খুৰুই মথক থংবা শৰু অমসুং মথা থংবা শৰু অনীদু থেঙ্গায়নদনা ত্ৰুৱৰকপদগী থেঙ্গায়নবিবা শৰু মচেন্শিংদু, মথক-মথা অনীমত্ৰু শেইহৎলগা ষ্ট্ৰাল মপাক অনীনা য়োমশিন্দু ধৰ্ম্মনি। এগ্ৰ-ৰে-ইমেজু য়েংহল্লকই। কৰি মমিং কৌনবনো খণ্ডে মেদিকেল টৰ্মিনোলোজি। ইফ্ৰালগী হোম্পিটালশিংদা অসিগুপ্পা ওপৱেসন পাওত্ৰাক্ৰিবিগী পাউ এদি হয়া তাৱকখিদি। এনা থেংনখিবদা স্পেসলিষ্টশিংনদি পাওত্ৰাক্ৰিবা ওইৱম্ৰুসু য়াই। বেঙ্গলোৱাগী নিমহাল অমদি সেইট-জেল হোম্পিটাল’দা পাওত্ৰাক্ৰিবা অসিগুপ্পা অৰুবা (মেজ) ওপৱেসন অহম শুৱে এগা হক্ৰেখনৰকখিবা। হুদক্কাৰিগী মত্ৰুদা, হোম্পিটাল কা মনুসিদা চহিথেঞ্জৰা ৰাখলসি তাশিলবা হোংনৰিও খল্লকই - গুসিগী ‘এদভাঙ্গ-হোম্পিটালশিং’ - মোটোৱা/কাৰ ৰাৰ্কেশাপাংশিং কৰিবু খেমৰিবগে... মথৌ ত্ৰেভৰা ইঞ্জিন-পাৰ্টিশিং অদু লৌথোক-লৌশিন/শিদোক-শিনজিন/শেমদোক শেমজিন তৌদনা নৌনা মথৌ তৌহনবা।

হোম্পিটালশিংদা চখৰিবা, চাওংলবা মতমগী লায়েং-পথাপশিংসিগী মৱমদা ৰায়েং ইগৈ খনখিবা নঙে। নীংখিলকই - চুড়াচান্দপুৱা খুন্দাৰিবা ফুৰুপাংশিংগী আনবা কয়া ইফ্ৰাললোমদা লাৰুপা গুদমদনা, মিজোৱা ফাওন্দা গুৱাহাটী তন্না চংলগা লায়েংবদা অঙকপা ফংনা ৰানৱে হায়বা পাউ অমা সোসল মীদিয়াগী খুংখাং তাখিবু। চুড়াচান্দপুৱা দিল্লিষ্ট হোম্পিটাল/মেদিকেল কলেজ অদুদা থবক তৌৱৰা মৈতে মচা ডাক্তৰ-নৰ্স ময়ামসু মথোয়না ফু-চৈদনা/মীওং-মীনে চহাদুনা তাল্লকপাবনা, মীৱমদগী নেত্ৰুনা পুৰকপা ডাক্তৰ খৰা অদুনা হোম্পিটালদুগী অৰাওংশিং মেনখংপা গুদমদা অদুনা আনবা-কুকি ময়ামদগী ইমুং মনুংনা মায়েৰুৰিবা খুদোংচাদবশিং অদুগী মৰু ওইবা মৱমনি। শেঞ্জাও পায়বা, ইফ্ৰাল ময়োলদা ফুৱা-দলান্দা লৈৱন্বা কুকিশিং অদুদি ফুৰু-কোলেক্তা হাংবা ৱিলিফ কেম্প’তসু লৈবিবো। দেল্লী-বোম্বে-কোলকতগুৱা মেট্ৰোপোলিটান সহৰ্ষিংগী মমল য়াম্বাবা ফ্ৰেটশিংদা ৱিলিফ কেম্প হাংদুনা চোইনা-চাইনা লৈনিৱি। পান-মাইৱেন য়োম্গা নোংমই চৰা নোংখল্লবা কুকিশিং অদুনি - কংশি শিদ্দনা পুঞ্জি অদু কেমনখিনবা, অতোপ্লা পাহেৰি থিৱক্ৰিবা। চুড়াচান্দপুৱাগী মফম কয়াদা হাংলিবা নোংমে কাপ্পা তফ্ফম পেটৰ কয়াদা ব্ৰেনিং তৌৱিবা নহাশিং, নুমেং হুমন-মৱিগী তুং ফ্ৰট-লাইন’দা চচুদনা মৈতৈদা টাৰ্গেট তৌৱগা লানফম চঙনবা থাদোৱক্ৰিবা, খৌৱাং খৌশিল শীল্লিবা, নৌনা থংলবা কুকিশিং, মত্ৰ-মচা লৈতবশিংদু

চেনা অসি ফংলহেই। হিংবা-শিবা অনীগী খেমবা লৈৱৰা, মখল কয়াগী দ্ৰুগ শীজদুনা মশাবু ময়াই কাহল্লগা, মৈতে তাৰা খুলশিংদা থোমজিন্দুনা অউ-অউবা মৈতে, নহা/অহল-নুপী/নুপা-খংলয় পায়বা পায়বদা থিনদা হাতোক্ৰনবা... পান্দম অদু খৰ্ভনি। লান হায়বসিদি লৈবাক অমগা অমগগী মৱক্তা নংত্ৰুগা লৈবাক অমগী মনুংদা লৈমৱগৰুসু য়েংখীনবা কাঙলুপ অনীগী মৱক্তা, মথোয়গী খংলয় পায়বা লাম্শিংশিংগী মৱক্তা য়ানদবা ইসু অমগীদমক খুং থোৰুদুনা, থাঙ-তেন-নোংমৈনচিংবা খংলয় পায়দুনা হাতোক্ৰবা, কৰম্না হেয়া কনবা অঙম্ৰেনা য়েংখোক্ৰবগী থবক অদুবনি। লান মনুংদদি, মখুতা খংলয় পায়দবা নুপী-অঙাং-অশোন-অনাশিংগী মফমদা খুং থাবা য়াদে। লান্দা অশোক-অপন নংলবশিংগী অনা-লায়েংগী থবক চখৰিবা মীওইশিংগী মফমদু খুং থাবা য়াদে হায়নচিবা লানগী চংনৰো, জেনোভা কনভেন্সীগী ৰাৱোল হায়না খঙনবিবা চংনৰোলশিং অসি মৈতেশিংগীদি আ মনুঙাঙগী মতমদগী চংনৰকই। য়েৰুংগা লাফ্ৰেনবদা ওল্লো চংকদবা ৰাৱোল ইবা লাইৱিগী অদুনি - চায়নৰোল। মখুতা খংলয় য়াওন্দৰা, ঈখুং চক্ৰবা য়েৰুবা লাল্লো অমগী মথক্তা খংলয় থাবা য়াৱেই... তুংহয়না চেন্ৰবা নংত্ৰুগা চঙজৱক্ৰবা য়েৰুবা অমগী মথক্তাসু খংলয় থাবা য়াদে... অসিনচিবা। অদুৱ লানফম ময়াদা চঙদুনা য়েৰুংগা লাফ্ৰেনবদিও মতমদিদি য়েৰুবা লেংমাদাবদগী য়াইবি থৰায় লৌবা নভনা মীনুংশিগী ৰাখল পোকফদে... ময় লৈদুনা চেনফদে। পাউতাকসিমিক্ৰি ‘মহাভাৱত’ লানফম ময়াদা য়েৰুবা তেঙ্গোল মৱক্তা নক্ৰবা মৰী-মতা-মৰুই মৰুপ-মপাং কয়া য়াওৱম্ৰু উবদা মীনুংশিনা ধুম্হৎত্ৰবা অৰ্জুন, মখুই খংলয় থাদোক্ৰনা লান শোৰ্কাৰ্ৰা য়াদ্ৰদা, শ্ৰীকৃষ্ণনা অৰ্জুন’দা লিখিবা। ৰাৱোল অসি চায়নপুদা য়াওৱম্ৰু, ইনথি-ইঞ্জ মৈতে-লাল্লো পুৰুষাৰ্গা গুসিসু। অদুব মে ওদগী হৌদনা মৈতেশিংগী মথক্তা এট্ৰেক চখৰিক্ৰিবা কুকিশিং-লান হায়বনা কৰিনো? মী হাংপগা কৰি খেঁৱে? চায়নৰোল হায়বসিনা কৰম্ৰা? জেনোভা কনভেন্সি’দা কৰি কৰি হায়ৰিবা/হায়বনচিবা ৰাৱোলশিং খঙা/তাকপীবা অমতসু য়াওৱগৌ। মথোয়গীদি ‘লান’ নভে, ‘জেনোম’দনি। খংলয় পায়বা মৈতেগা লন্ডা তৌনবা নভবা, নুপী অঙাং-নহা-অহল খাঙনা অউবা মৈতে খুদিংমকপু হাতোকপা, ময়ম মৈ থালোকপ। মে ও অমসুং ৪-নুমেং নীনি/সিখক্তগী মনুংদা চুড়াচান্দপুৱা, কাংপোকপী অমসুং মোৱে’দা খুন্দাবা মৈতেশিং মফমশিংদু ওল্লমক মীনুংশি খঙননা হাতোক্ৰগা, মেচাক ফনা চক্ৰিবা মশামক্ৰি যুমশিংদা লভশিন্দুনা হাতোকপসু ওল্লম্ৰু, তৌসু তৌগমগধৰনি ইফ্ৰাল লোমদা খুন্দা-লৈতা-লৈত্ৰা কুকিশিংদু লৈৱমদৰবা! মীচেন ওইনা সিকুৱিৱিট্ৰি ফোৰসী কেম্পশিংদা চঙজফম লৌদনা লৈৰিবা কুকিশিং দ্ৰুগ ওল্লো ওনশিন (একচেঞ্জ) তৌনবগী তাঞ্জা অদু গাইৱগনি মথোয়না, মফম অহমসিদগী ময়েক শেংনা তাহেঁৱকখিবা ইথনিক ক্লিনসিং তৌৱকখিবা।

হৌজিক, অসুগ্না উংখননা লৈৱক্ৰিবা থাম্ৰ মৱি মপু মফমফৱদৌৱে। ইসু অসি সেম্ভেল গৰ্ভমেণ্ট’না লুগ্না লৌদবনৱা... লৌৱকসু পোলিটিকল কমিট্ৰমেণ্ট লৈতবনৱা... ঐথোয়গী লোকল

লান হান্না খান্শীয়ু ইমা

মতিক চিনবা কৈখেল হায়দু ওইহৌৱে, মখোল অৰাংবা, অটৌবা দুকান কয়া য়াওনা, মখল খুদিগী দুকান উৰকই। বজাৰদু ট্ৰাফিক জাম য়ান্না ওইহৌই। মহৌশা ঐথোয়না চংখিবিগী থেংনখিবা ৰাৱি কয়াসু লৈৱি। নীংখিলকপা অমনা মতমদু কুমজা ১৯৮৪ ওইৱম্ৰু য়াই, আৰ্টস সোসাইটি মণিপুৰবু ইন্ডাপ্ৰজন্ম তৌবা কোলকতাদগী লাৰুপা ললিং কলা একাদেমীগী, দদা বিষ্ণু দাসনা চুড়াচান্দপুৱা য়েংনীংই হায়দুনা দদাগী লোয়নবীদুগা চুড়াচান্দপুৱা য়ৌশিল্লবদা কৈখেল য়েংনীংই হায়দুনা ভাবিদুগা চঙলুবদা মী অৰৌবা মানবা, য়োং অয়াবিশিঙ্ৰু উৰুবদগী ভাবিদুনা অকিবা অমা খংফাও ফাওখিদনা হল্লসি খংহায় হায়ৱকখিবদু নীংখিলকই। অদুনা এনা ভাবিদুনা শেংদোকখি - “মথোয়দি য়োং চাবনি, ঐথোয় মৈতেদি য়োং চাবনে” অহানবদা ভাবিদুনা মী ওইৱবোই নীংলুবজাংনি।

গুইহাৰু কিলোমিটৰ খৰা ধৌৱগা অদুম খুগা দাম থিংংখিবিগী নীংখিৱা অপাৰুপা ঈশিংদু উবা হৌৱে গুমতক তৌবা লম্বীদগী। গেলজাং ৰিজোৰ্ট’তা সঙাই কুইশ্যেগী শৰুৰু অমা পাওত্ৰাক্ৰিবিগী সৰক্ৰী মতাইদা ফিৱাল পৱেং পৱেং য়ুংলম্মী। গেলজাংদা পাওত্ৰাক্ৰিবিগী সঙাই কুইশ্যে শৰুকুনা ওনখংনা লৌইশিনখিবা ওইৱম্ৰু। গেলজাং হাইজিনকম মপা যৌৱে, ওইৱম্ৰুদা মাভাঙ পাংনা চঙলে। মফমদু ইচিক চিকই। নুমেংতু মীসু ইৰাক লাক্ৰমদে অদুব মনুং চঙশিল্লগদি পিকনিক লাক্ৰুৱে মৈতে মচা খৰা লৈৱম্মী। নীংখিৱা খুগা দামগী পাক্ৰবা ঈশিং উৱে, মফম অসিনি গেলজাং ৰিজোৰ্ট হায়ৱসি, ওল্লোৱা পাক চাওবা ঈশিংনি। খুদুতা শিলোৱাগী ‘Umium Lake’ খঙমীং নীংখিলকই। নুমেংতুনা অতিৱাদা লিশিং মফোল মায়া পাইৱিবা লৈচিলগী ফজবদা নিক-নিক লাওবা পাক্ৰবা ঈশিংদুৱা মমি তাবদা ওল্লোৱা ফজজে। পাক্ৰবা ঈশিংদুৱী ৰাম্ৰদা তাম্মা নেমতক তৌবা চিংখাং পৱেং-পৱেং, মৱোল-মৱোল ঈশিংদুগী মপাল খাবিবগুং, ওল্লোৱা নীংখিজজে।

পোলিটিকল লিডৱশিং য়াঙলেন শৱ পান্দবা শা-গুৱা মী ওইৱকনৱা... মৱম অমা নংত্ৰুগা অমদি শোয়দনা ওইৱনি, সুপ্ৰিম কোৰ্টিকী লিগেল এক্সপৰ্টশিংনা হায়নৰক্ৰি - ঈৱাং অসি চাইনাগুৱা লৈবাক্তা হৌবা ওইৱম্ৰু, নীনি শুভা হৌৱম্ৰেই। ইন্দিয়ান আৰ্মি, অদুক মথীবাও পান্দবা, হৌদোং ত্ৰুৱেল কুমদবা, মীৱমদগী হাইজিলকপা চিন-কুকি খুজোক অমদুগা লন্ডা পাৰা গুদমদা ফোৰ্শ অমদি নভে হায়বা - খঙই মালেম পূহ্না। মণিপুৱগী চিং অমদি উমংগী শক্তম থুগাইৱগা মহৌশাগী খল কয়হনবা, মণিপুৱবু অনীশুৰা গোল্ধন ব্ৰাইএন্ডল অমা ওল্লোৱা হোংনৱম্ৰুনি হায়বা খঙলবা মীওই খুংপু অমবু ইন্দিয়ান গৰ্ভমেণ্ট অসিনা য়োক্ৰনা থল্লিংলিবা কৰিগীনো হায়বসিমত্ৰুদি লান্না ফদে নেঙ্গৰা এগী ৰাখলগী থাক অসিনা। ‘এন্টি-মৈতে ওইৱবসু কুকি ঐথোয় এন্টি-ইন্দিয়ান হায়বদুদি নভে’ উৎনবা ওগুট ১৫, ইন্দিয়ান ইন্ডিপেণ্ডেন্স দে নুমেংতা কুকিশিংনা শকখিবা ‘অহ্ৰেম’ অমসুং ‘নৈসল ফ্লো’ পায়দুনা ইকায়খল্লবা উংখিবিগী ‘ভিডিও ক্লিপ’ উৰিবিজাংলা মোদি, অমিট অমদি বি জে পিগী লুচিৰশিং। ‘ইকায়খল্লবা উৰুপনি খন্যা তৌজৰুবা থবুইইকায়বা পীবা/খোদোয়নবা তাখৰে... খঙনদুৱা তৌৱকনি গুৰুশী’ - অসিগুপ্পা এপোলোজি তৌবা ৰাইহে অমনা হেজ্জ কোকপীবা য়াবা মৱাল্লা? কুকিশিংগী মফমদা ইন্দিয়ান গৰ্ভমেণ্ট’না পীৰিবা স্পেসল-ট্ৰিটমেণ্ট-ৰাহৎ কয়া হংনীংঙাইনি।

মোপ্তন সোসন মনুংদা ইন্দিয়ান-পাৰ্লিগামেণ্ট’পু থক-থক নীকহনখিবা, নুমেং কয়ানি সোসন ফম্মা গুহমখিবদা, নো-কনফিডেন্স মোসনফাওবা থাঙ্গংতুনা গৰ্ভমেণ্ট’সিদা মীয়ামগী থাজবা মাঙলে, পি এম মোদি পাৰ্লিগামেণ্ট’তা লাক্ৰনা মণিপুৱগী ৰাথোক্ৰসিদা ৰা গাঙলা-লাউ লাউবিবা ইন্দিয়ান পোলিটিক্সিয়নশিং উগ্ৰসিদি কদৰ্য’দা চংখৰা? মৱা-মপাউতখিত্ৰে পুৰুষক্ৰী ৰাখল, ইন্দিয়ান স্পেস ৱিসৰ্স ওৰ্ণনাইজেশন’ (ইসৰো) গী ‘চন্দ্ৰয়ান-ৱ্ৰী’ - অহমশুৰা থাণী থোঙাচং - ময় পাপকপীগী য়াম্ৰেইমোদনা নাথৈত্ৰে। আই এন দি আই এ - অমৌবা ওপেগজিন এল্লাএলকী, ২০২৪গী ইলেক্ৰন’দা পীৱক্ৰবা শাফু (ইন্সপেক্ট) অদুগী মৱমদা গাঙনৱম্মা - গুসিদি ‘চন্দ্ৰয়ান’ গী ৰাৱিদা ওনশিনত্ৰে। পাউ-চেশিংদা ইৱৱক্ৰে - ২০২৪ ইলেক্ৰন’দা এন দি এ’ গী সিট মশীং হুহুৱক্ৰুৱা পানৱম্ৰু ‘চন্দ্ৰয়ান-গ্ৰোজেন্ট’না মৱম ওইদুনা চামৰী হেয়া ফ্ৰন্ত্ৰনি। বি জে পি গী প্ৰোপেগন্দা মেছিনৰি অঙকপনি। য়েবীয়, হিন্দুশিংগী দিৱালি-দশেহৰা নকশিল্লক্ৰে, কুইব্ৰেনদা! ইলেক্ৰন কেম্পেইন হৌৱকনি। তমথীৱবা মণিপুৱগী লান’গুপ্পা ঈৱাংসিদা নোংমতসু মথোয়য়ু শোকপা মাৱা ৰাইহে অমতফাও গাঙখিবদা নৱেব্ৰ-মোদি, মতমদুনা লাক্ৰনি, খেইইহি তৈবা চীৱোন-ৰাইহে লাজৱনি মীয়ামনা... ‘অৱতৰবুং মালেমদা চাউথোক্ৰনীংঙাই ওইহল্লিবা ইসৰোগী চন্দ্ৰয়ান-ৱ্ৰী ময় পাপকহনবদা মণিপুৱ মচা ‘ৰবু’ অমসুং ‘বিসাল’ অনীনসু শীংখানীংঙাই ওইবা যৌদাং য়াখিবনি... হজ্জো এসিয়ন গেমসতসু মণিপুৱগী শান্নৱায়শিংনা ইন্দিয়গী ময়থোঙ গাঙলহনখিবনি... অসিনচিবা।

হৌজিকই হৌনা ঐথোয়না শেম শাহৌগদবদি - অদুগুপ্পা চীৱোল-চৌইৱোলদু ইৱমদমগী নুংশিংসিদা লাউহনসিৱা লাউহনগুসিৱা হায়বা ৰাফম অসিনি। - *ইচুৰুম্ৰা*

হৌথিবা সঙাই ফেট্ৰবেলদু সঙাইগী অশেংবা ময়ম ওইৱিৱা কৈবুল লমজাওদা পাওত্ৰাক্ৰিবা নংত্ৰুবসু ওল্লোৱা নীংখিজননা ময় পাক্ৰা কৈবুল লমজাওগা নক্ৰনা লৈবা মোইৱাং খুন্দোদ পাওত্ৰাক্ৰিবি। কুইশ্যে মতমদো কৈবুলদা ঈংনা চিক্ৰা মত্ৰু শোৱা, লোমা লোমা চোঙ-চোঙদুনা জ গৌয় শাজবদা হেনজবদা সঙাইদে, সঙাই কুইশ্যেগী হয়াও মথোই কাবগী নিল খোংবা মখোলানা, নুদিদাংদি মৈমালগা মীনিলখোলগনা তুমথবা গুদমদা কৈবুলগী সঙাই ইমুং কয়ানা অমশ্বা অহিংদা মঙক থাঙ্গং থাঙ্গংতুনা কৈদৌঙে লৌইগনি হে মীওইবা, ঐথোয়বু অমুক্ত্ৰুদি চিক্ৰা লৈহনবীয় হায়ৱমগদবা মানবা মতম হায়বদি সঙাই ফেট্ৰবেল চখৰিবা মনুং নবেম্বৰ ২৮, ২০২২দা থাঙ্গগী ইবুংগো ত্ৰোত্ৰুদা অমৱজিৎকী লুহাংবগী চেবাউ অমা লাকুই, চেবাউ হেক ফংবগা ইচানুপাদা হাৰ, সঙাই ফেট্ৰবেল মনুংদা, অমৱজিৎকী লুহাংবগি কৱম তৌসিগে, সঙাই ফেট্ৰবেলগী ট্ৰাফিক জামনা মালোম শ্বাইফ্ৰী হৌৱে। নুংখিল পুং ২ দগী চংনখিবদু নুদিদাংৱাইৱম য়ৌই হায়। কৱম তৌসিগে ইচাদা হংবদা ইচানুপাগীসু চেবাউ পীৱকই হায়দনা অদুদি ফৱে নুমেংতুগী অয়ুত্ৰা ওইনা চংলসি হায়দনা ইচাগা চংলে, ইমৌনুপীসু মোইৱাং কৈখেলদা লৈৰি মমাৱবীগীদা চংনীংই হায়ৱকপদগী ফৱে ফৱে... গাড়ীদা চংকদবদে ইমৌসু য়াওৱে। অসুগ্না অমৱজিৎকী লুহাংবগী পাংয়েং পীবা চংখি।

থান্দদগী হল্লক্ৰুগা মোইৱাংগী নেতাজিগী মীমতাদা চঙদুনা ইকায়খল্লবা উংলুৱে, ইমৌনুপীগী মমাৱবি হৌইদসু চঙলুৱে। মৈমথংদা, মোইৱাং খুন্দোদা পাওত্ৰাক্ৰিবা সঙাই এথনিক পাৰ্ক যৌৱৱসি হায়দুনা থৌথৰে। অমুক্ত্ৰুদি মী কনামতা লৈৱনৱমদে। অদুব চঙবা য়ানি-য়াৱেই হায়ৱক্ৰুৱা হায়দনা ফোন্দ হংনৱে। অয়াবা পীৱক্ৰে। অমুক্ত্ৰু পুং ১০ মুক তাৱে, মী চিদ্ৰবগী ইনীং তন্না য়েংবা ফজ্জ ৱে মণিপুৱদা পুৱা লৈমিৱাৰিবা খেৰ-খেৰনা ফুৰুপকী মশক তাকপা যুমশিংদে। খেৰ-খেৰনা যুমশিংদে উৰুফদা পুৰুষিগা নুংশিগা অমা ফাওহৰ্ভা। খেৰ-খেৰনা নাচাশিং পুৰুষমকপু ইমা মণিপুৱ নহাক্ৰী নতশ্বাক্ৰনিকো ঐথোয় পুৱা নাওকোনবীদুনা হিংমিৱাৰিবনি খল্লবদা।

লায়ৱবি ইমানদি খঙলমগনি, কৱম্মা মচানা নীংঙাই চাওই, কৱম্মা মচানা মমা খৰা হেয়া নীংজবা, কৱম্মা মচা অশেংবা, কৱম্মা মচা শেংখবা, অদুব কনাদসু হায়দোতে, পুৰুষমকপু মচামক্ৰি খনবা গুহুগী খৌনা ইমান্দা লে।

ইনীং তন্না খেৰ-খেৰনা যুমশিংদুনা চঙ-চঙদুনা নল্লিগা ফোটৌ ফনয়াম নল্লকখি। অঙানবদা ময়েক শেংনা য়েংবসিসু খেৰবা মহাও অমা ওইৱমগদা খল্লি। নুদিদাংদা মীনা চিক্ৰা চহিনা গুদমবগীসু অতোপ্লা মহাও অমা ওইৱম্মা য়াই। মফমদুগী থোক্ৰকপাদা সঙাই অশাৰা অমসুং মণিপুৱ পোলোগী অশাৰা খৰসু উৰকই। এথনিক পাৰ্কত্ৰুগী চঙফমদুগী গেট ময়াদা চাওৱা ফল্গদাংদে থেংলিবা সঙাই মকোক মপাদা লেপুগা ফোটৌ খৰসু নল্লকপনি। অদুগী ইচানুপানা তান চানা গেলজাং যৌশিল্লৱসি হায়ৱকপদগী মনীং মায়কৈ পাংনা থৌথৰে অদুগা কাভাৱোমদা ফাওংলক্ৰে। অদুগী খা পাংনা চুড়াচান্দপুৱামোদা থৌথৰে, এনা হান্না চংনীংদুনা লৈৱম্মা মফমনি। চুড়াচান্দপুৱা বজাৰ অদুগী

‘কাঙলুপকী লান মৱী লৈনবশিংনা লৌইশিন্ৰবা হোংনবীয়’

মণিপুৱদা থোক্ৰিবা কাঙলুপকী লান (কুকি অমসুং মৈতে) সি থা ৪ শুৱক্ৰুৱদবা ফাওবদা লৌইশিনবা লৈৱি। ঈৱাংসিনা নাকল অনীদা মীশি-মীনা কয়া লেগা লৈতনা থোক্ৰি। লানসি হেয়া কনশিল্লকপদগী অৰাবগী লান হায়বদু ওইৱে। থোক্ৰিবা কাঙলুপকী লানসিবু গুসি ফাওবা মৱী লৈনবা ইন্দিয়া গৰ্ভমেণ্ট অমসুং মণিপুৱ গৰ্ভমেণ্ট অনীগী মীহৎশিংনা ৰাৱি শান্দুনা ৰাৱেইশিন পুৰুষবগী লম্বীদা লাৰুপা উদি। কৱম তৌনা কাঙলুপকী লানসি লৌইশিনগনি হায়বগী থবকসু তৌবা উদি।

ঈৱাংসিনা কাঙলুপ অনীগী ময়কৈদা মীশি-মীনাৰ্হ লৈৱি। ঈৱাংসিবু লাকশিল্লবগীদমজা সেম্ভেল লাম্বী কয়া মণিপুৱদা থাজিল্লকখি। ঈৱাংসি মথোয়না লাক্ৰুগা কল্লেল তৌৱিৱা হায়ৱগা নাকল অমদা তোংশিংদুনা মতেং পাংশিনবগী মমী চাওনা তাৰি। লানসিনা কনশিল্লকপদগী মণিপুৱগী মফম খুদিদা লৈৰিবা ওৰ্ণনাইজেশন কয়া, মেৰা পায়বী কয়াসু থোক্ৰক্ৰে। থোক্ৰিবা অসি নাকল অনীমক্তনি। নাকল অনীমক্তা থল্লৰিবা মথোয়গী ৰাখলদি অহোংবা অমত্তা লৈৱি। অমনা ঐথোয়দা মণিপুৱগী তোঙানবা লৈবাক অমা শেমজৰগে হায়ৱি। অমৰোমদনা মণিপুৱ মচেং তানা খাইদোকপা য়াৱেই হায়না লাউৱি। হৌজিক্তি মাগী মাগী অপাশ্বা অনীংবা ফংনবগীদমজা নুপী-অঙাং, নুপা খাঙনা অপাশ্বা ফংনবগীদমজা কাঙলুপকী লান য়াওন্দৱে।

লানসিদা নুপী-নুপা অঙাং-অহল খাঙনা শিনত্ৰে।

অমৰোমদা, মৈতে নুপী অমবু কাঙলুপকী লানসিদা কুকিগী মীওই ৪/৫ ৰোম্মা গেঙ ৰেপ তৌৱিগৈ হায়বসি মণিপুৱ মীয়াম লৌইনা খঙনত্ৰে। নুপী লুপ কয়ানসু অকনবা খোঙজং চঙশিনত্ৰে। মণিপুৱ মীয়াম্মা মৱান লৈৱবা কুকি মিলিটেৰ্চিংবু অহকপা চৈৱাক পীগদবনি লাউজৱবসু মৱী লৈনবশিংনা তাৰি। অদুব নুপী মীয়ামগী খোম্মাওদি থৌদোক্ৰনা চেমবা কুকিশিং অকনবা চৈৱাক পীগদবনি হায়বদি লেপদি। কুকি নুপী অনীদা মৈতেশিং নহা খৰনা শাওবদগী চখখিবা থৌওংশিংবুদি অথবদা মৱী লৈনবশিংনা শেলগী মতেং কয়া পাংখি।

চেমবশিংগী মথক্তা মখল কয়াগী চৈৱাক পীখি। কুকি নুপী অনীদা চখখিবা থৌওং অদুদা চেমবা ও সী ৪ য়াওনা সপ্তেম্প তৌৱিৱগা সী বি আইদা শিনাখি। থৌদোক্ৰনা চেমবা মীওই খৰগী ময়মসু মীয়াম্মা মাভাঙ অতা থোক্ৰহনখি। অদুগা অৰাৱা তাৰিবা ঈজং মাভাঙবি মৈতে নুপী অদুদি গুসি ফাওবা মতেং পাংখিবা য়াওত্ৰি।

মণিপুৱদা চোইনা চোইনা লৈৰিবা ওৰ্ণনাইজেশন ময়ামশিং অমত্তা ওইনা পুনশি, কাঙবু অমনা অমুক্ত্ৰু ফমসি, কাঙবু অমনা লেপসি তৌদনা মতম মাওহল্লোইশি। ময়ামগী অপূনবনা মসিনা ফৈ হায়বদু লৌইনমক য়ানৱগা নাকল অনীগী লানসি লেপহল্লসি, হায়গুম চিং-অম নুংশিননা লৈনবা মওন্দা শেশ্মীৱসি।

গুসিদি মণিপুৱ মফম খুদিদা কাঙলুপকী লানগীদমজা মীওই খুদিংমক শেম শান্নত্ৰে। মৱমদমগীদমজা অথৌবা মপাৱি কয়া মৰৈৱাক্ৰীদমজা লানফমদা থৰায় থাত্ৰে। লানফমদা লৈখিত্ৰবা অথৌবা মপাৱিশিংগীদমজা লৈঙাক্ৰোইশিংনা কৱম্মা থাভা অৰাৱা ফোঙলোকপবগে অমসুং লৈহৌৱিবা মথোয়গী ইমুং মনুংদা কৱম্মা পাংবা য়াবা মতেং পাংবীত্ৰবগে? লান শোক্ৰিৱা নাকল অমৰোমগীদি লৈখিত্ৰবশিংগী থৰায়না ঈংনা চিক্ৰা লৈক্ৰনবা ইকায়খল্লনবা অটৌবা থৌৱাং তৌনিৰি। অসিগুপ্পা কাঙলুপকী লানসিনা মণিপুৱগী মফমশিং থংনা চাক্ৰবা মতমসিফাওবদা লৈৰিবা লৈঙাক্ৰোইশিংনা থোৱক্ৰিবা কাঙলুপকী লানসি কৱম্মা লৌইশিনগদগে হায়বগী শিন লাংবগী মওং অমফাওবা উদি। মশীং য়াম্মাবা মৈতে নুপী কয়না অৰাৱা তাৱে হায়দুনা উনবা লাৰুপসু উনবগী অয়াৱা পীদবনা উনদনা হলনখিবা কৰি মওংনো?

গুসিগী কাঙলুপকী লানসিদা মণিপুৱবু গুৰুৱা লাৰুখিবা অসম ৱাইফলসনা মৈতে নুপী কয়াবু তাথী তাওইনা তৌৱগী মমি চাওনা তাৰি। গুসি ইমা-ইবেল, ইচন-ইচে কয়ানা ষ্ৰাংচেং শেংত্ৰুনা লম্বী লমজাওদা লৈৱবিসিবু এম এল এ/মিনিষ্টৰ মথোয়গী নুপীশিংগীসু য়াওৱিবনি। মথোয়সু থোৱক্ৰুৱা মেৰা পায়বী ইমা ইবেলশিংনা চঙশিল্লিবা থোঙজৎসিদা মাও থান্দা য়াওৱিবনি। মিনিষ্টৰ, এম এল এনা লোংতুনা লৈৱবিসিবু মথোয়না মাও থানা য়াওৱা য়াই। কৰিগীদমজা মীয়াম্মা

মৌইবুং খোংদুনা লম্বী লমজাওদা চংশিবু কৰিগীনো? মসিবু ইকায়দা? মীয়াম্মা থাগংখিবা এম এল এ/মিনিষ্টৰ ময়াম পুৰুষক থোকপীৱক্ৰুনা অপূনবগী ৰাৰেপ লৌৱিদুনা সেম্ভেল গৰ্ভমেণ্ট’দা লান লৌইশিনবা শিনবিৱে। নংত্ৰুবদি কাঙলুপকী লানসিদা নাকল অনীদা মীশি-মীনা চাওনা থোক্ৰগনি। মেৰিক্ৰুগী মেজাও গুন্দুনা মণিপুৱ তন্না চাক্ৰিওইদা অমুক্ত্ৰু লানসি লৌইশিনবা হোংনবীৱে। ●

- *ওইনা কুঞ্জকেশাৱ*

হুইয়েন লানপাউ লিটৱেৰি কুইজ-৭২	
১) “লৈবাক নীংবগী ঈশে অমসুং শেৰেং” হায়বা লাইৱিক অসি কনানা থোমজিনবা অমসুং শেম শাদুনা পুথোৱকপনো?	২) “পাউখুম” হায়না মীংখোনবা লাইৱিক অসি কৱম্মা মখলগী লাইৱিকনো অমসুং কনানা ইনো?
৩) “ইমানা গায়ৰি থোঙ্গালদা লেপুনা/লাকপৰা য়েংলি মীংয়েংগী পৌইৱৈদা/নোংমগী চৰা লাঙলিবা খুদিং/নীংশিংলি নঙবু শিহুৱি পীৱাং।” ঈশে ময়েক অসি শ্ৰুইৱৰা শেৰেংবা অমগী ঈশেগী লাইৱিকগী লৌথোকপনি। আইবা অসি কনানো? লাইৱিকী মমিং কৰি কৌবগে?	
৪) “ঐগী পুসি অমসুং মণিপুৱ (লম্বীই ৰাৱি অমা)” হায়বা লাইৱিক অসি মণিপুৱীদা কনানা হন্দোকপগে?	
৫) “সাহেবকী খৌজাল” হায়ৱিৱা লাইৱিক অসিগী আইবা কনানো অমসুং কৱম্মা মখলগী লাইৱিকনো?	
মথক্তা পীৱিৱা ৰাহৎশিং অসিগী পাউখুম ওগুট ৩০, যুমশ’কেশা নুমেংকী অয়ুৰু পুং	